דיני שומה - כללי המשחק בעידן החדש

ביקורת מס, דיונים והיערכות בעידן הדאטה והבינה המלאכותית

רו"ח (עו"ד) גיא רשטיק
שותף מיסוי תאגידים
BDO

נתחיל במספר אחד

4%

מהדוחות נבדקים כיום במדגם

100%

מהדוחות – היעד המוצהר לבדיקה באמצעות AI

20
מיליארד ₪

פער שאותר בהצלבה בין הצהרות ההון שבמערכות הרשות לבין דיווחים אחרים שבידיה – עוד לפני שנפתחה ביקורת אחת

מקור: דברי מנהל רשות המסים, כנס אלי הורביץ, יוני 2026

על מה נדבר היום?

01

מה השתנה

מהמדגם לסריקה מלאה

02

מה הרשות יודעת

מקורות מידע חדשים

03

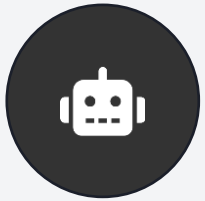

עידן ה-AI

הזדמנות וגבולות

04

מהשטח

סוגיות שעולות בדיונים

05

היערכות

לדיון ולביקורת

אז והיום: איך נראית ביקורת מס

אז

- בחירת תיקים במדגם ולפי "תחושת בטן"
- הרשות מבקשת מסמכים – ולומדת את התיק מאפס
- המידע מגיע בעיקר מהנישום עצמו
- הדיון נפתח בשאלות פתוחות
- זמן ומשאבים מגבילים את עומק הבדיקה

היום

- דירוג סיכון ממוחשב לכל הדוחות
- המפקח מגיע מראש עם פערים מסומנים (וכבר בונה לעצמו את ה"תיק")
- הצלבה של מקורות חיצוניים בזמן אמת
- הדיון נפתח ב"הסבירו לנו את הפער"
- ניתוח רוחבי של ענפים, חברות דומות ודפוסים

מה רשות המסים יודעת עליכם – עוד לפני הביקורת

חשבוניות ישראל

מספר הקצאה לכל חשבונית מעל 5,000 ₪ החל מ-1.6.2026 – תמונת B2B כמעט בזמן אמת

CRS ו-FATCA

חילופי מידע אוטומטיים על חשבונות, יתרות והכנסות של ישראלים בחו"ל

CbCR, MF ו- Pillar2

מפת הקבוצה הגלובלית לרבות ביחס לישויות זרות קשורות פרוסה בפני המפקח

הצהרות הון

השוואה בין הצהרות עוקבות ומול הכנסות מדווחות

דיווחי צד ג'

מעסיקים, ניכויים במקור, מוסדות פיננסיים וגופים מוסדיים

מרשמים ממשלתיים

מקרקעין, רכב, משרד הפנים, יבוא ויצוא, רשם החברות

דיווח על תכנוני מס

עסקאות ועמדות חייבות בדיווח – הנישום עצמו "מסמן"

הצלבה רוחבית

ספקים, לקוחות וצדדים קשורים – ניתוח רשתות חברתיות ודפוסים

מה השתנה בעידן הבינה המלאכותית

שימוש במאגרי מידע וניתוח בכלי AI לסוגיות מקצועיות (פיילוט)

שימוש בסוכן AI בחדרי הדיונים? ויכוחים מקצועיים בין כלי AI שונים?

זיהוי חריגים ואנומליות

סטייה מהענף, מהשנים הקודמות וביקורת אנליטית אוטומטית (טופס 6111)

הצלבת נתונים בהיקף עצום

הון מול הכנסה, מע"מ מול מס הכנסה, ישראל מול חו"ל

קריאת מסמכים וטקסט

הסכמים, ביאורים ודוחות – בסריקה אוטומטית. בעתיד מתוכנן חיבור מאובטח לאפליקציות AI

והצד השני: גם אנחנו משתמשים ב-AI – לניתוח התיק, סימולציה של שאלות המפקח (סוגיות מקצועיות ומענה אפשרי) והתאמות נתונים לפני הדיון

"המערכת זיהתה חשד" – זו לא הנמקה

בעניין כהן נ' עיריית רמת גן דחה בית המשפט העליון הסתמכות של רשות על פלט AI שכלל אסמכתאות מומצאות. המסר: AI ככלי עזר – כן; כתחליף לשיקול הדעת המנהלי – לא.

מה זה אומר בחדר הדיונים?

לדרוש הנמקה עניינית

מה העובדות שבבסיס הפער?

לבקש את נתוני הבסיס

מאיזה מקור הגיע המידע ומה בדיוק הוצלב

לבחון התראות שווא

כפל ספירה, זיהוי שגוי, הפרשי עיתוי ושער

מהשטח: סוגיות שחוזרות בדיוני שומה

חוקי עידוד

סיווג הכנסות הזכאיות להטבה, נכס שיווקי

מחירי העברה ובינלאומי

דמי ניהול, שירותים ותמלוגים מול צדדים קשורים, ניכוי במקור, שינוי מודל עסקי

משיכות בעלי מניות

הלוואות ומשיכות מהחברה ושימוש בנכסיה

ניכוי הוצאות מימון

ייחוס לנכסים מניבים/לא מניבים

תושבות ורילוקיישן

מרכז חיים, ניתוק תושבות והכנסות מחו"ל

רווחים לא מחולקים

רפורמת הרווחים הכלואים וחלוקות רעיוניות גם לפניה

נכסים דיגיטליים

סיווג, עלות ומקור הכספים, שילוב עם חוק עידוד

סיווג הכנסות וניכוי הוצאות

הון מול פירות, הוצאות פרטיות ודמי ניהול מול דיבידנד

שלושה תרחישים – איך זה נראה בפועל

תרחישים להמחשה, מבוססים על נתונים שעלו מניתוח מידע אוטומטי

הצהרת הון

מה הרשות ראתה

CRS מראה חשבון בחו"ל עם יתרה ותשואות שלא דווחו

השאלה בדיון

מקור הכספים: ירושה? מתנה? הכנסה לא מדווחת?

הלקח

הכספים עצמם עשויים להיות פטורים – התשואה לא. נטל ההוכחה על הנישום, והתיעוד מכריע

דמי ניהול לחברה קשורה

מה הרשות ראתה

CbCR מצביע על רווחיות נמוכה בישראל ותשלומים לישות זרה

השאלה בדיון

האם השירות ניתן בפועל ובמחיר שוק?

הלקח

בלי חוזה, חשבונות חיוב ותיעוד מהותי – ההוצאה בסיכון, וייתכן גם ניכוי במקור

הוצאות מימון

מה הרשות ראתה

אשראי בנקאי גבוה. במקביל יש השקעות בחברות בנות, קרקע שאינה מניבה והלוואות לבעלי המניות, וכל הריבית נוכתה

השאלה בדיון

לאיזה נכס "שייך" האשראי, והאם הוא שימש לייצור הכנסה חייבת?

הלקח

אם אין קשר מתועד בין ההלוואה לנכס, הרשות מייחסת את הריבית לנכסים שאינם מניבים ושוללת את הניכוי השוטף. את מה שלא נוכה יש לדרוש להוון לעלות הנכס

מסלול הדיון – ואיפה באמת מוכרעים התיקים

1	2	3	4	5	6
בחירת התיק	**דרישת מסמכים**	**דיון בשלב א'**	**השגה**	**דיון בשלב ב' וצו**	**ערעור**
דירוג סיכון והצלבות	ראשונה – וקובעת את הטון	שומה לפי מיטב השפיטה, סעיף 145	תוך 30 יום, סעיף 150	הכרעה בהשגה, סעיף 152	בית המשפט המחוזי, סעיף 153

רוב התיקים מוכרעים בשלבים 2–3: התשובה הראשונה לדרישת המסמכים והדיון הראשון יוצרים את "גרסת האמת" של התיק. קשה מאוד לשנות נרטיב אחרי שנקבע.

אז איך נערכים לדיון עצמו

1. **חשבו כמו האלגוריתם**
   מפו מראש את הפערים שהרשות רואה: השוואת הון, פערים מול מע"מ וניכויים, MF/CbCR

2. **סגרו את ההתאמות**
   דוחות כספיים ↔ דוח מס ↔ מע"מ ↔ ניכויים ↔ דיווחים בינלאומיים

3. **בנו "תיק ראיות"**
   חוזים, פרוטוקולים, התכתבויות, עבודת מחירי העברה והקפדה על המהות הכלכלית

4. **נרטיב עסקי אחד**
   סיפור עקבי, פשוט ומגובה במסמכים – לכל הגורמים בחברה (זהירות – רשתות חברתיות, עובדים לשעבר)

5. **בביקור בעסק - קבעו מי מדבר ועל מה**
   נציג מקצועי מוביל; מענה לשאלות עובדתיות ממוקדות, ליווי של המייצג

6. **הגדירו אסטרטגיה**
   על מה נלחמים, על מה מתפשרים, ומתי שומה בהסכם עדיפה

בחדר הדיונים: עשו / אל תעשו

עשו

- הגיעו עם סיכום כתוב ונספחים ממוספרים
- ענו על השאלה שנשאלה – בלי להרחיב
- בקשו לראות את הנתונים שעליהם נשען המפקח
- תעדו כל דיון בסיכום בכתב לאחר הפגישה
- התחייבו רק למה שאפשר לעמוד בו בזמן

אל תעשו

- לאלתר מספרים או הערכות בעל פה
- להעביר מסמכים שלא נבדקו או חומר עודף
- להניח שהמפקח "לא יודע" – הוא כנראה יודע
- לסתור דיווחים קודמים בלי הסבר
- להתייחס לדיון כאל ויכוח ולא כאל שכנוע

המלצות למנהלי כספים: להיות "מוכנים לביקורת" כל השנה

בדיקת חשיפת מס שנתית

סקירה יזומה של הפערים לפני הגשת הדוח, הערכת סיכונים

פוזיציות מס – הגנה משפטית

במקרים המתאימים הצטיידות בחוות דעת משפטית

בקרת חשבוניות וספקים

מספרי הקצאה, אימות יתרות ספקים ובדיקות "צולבות"

תיעוד בזמן אמת

חוזים, החלטות ומחירי העברה – כשהעסקה נעשית

AI בצד שלכם

ניתוח חריגים פנימי – אגב הקפדה על סודיות ובקרה אנושית

הסדרה יזומה

לפנות ראשונים – לפני שמכתב מהרשות מגיע

הרשות מגיעה לדיון עם נתונים

אתם צריכים להגיע עם סיפור – מגובה בנתונים

מי שמגיע מוכן מנהל את הדיון

BDO
THE TAX RACE
2026
כנס המיסים
והכלכלה
השנתי של BDO